

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний педагогічний університет імені А.С.Макаренка
Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна
НАПН України
Глухівський національний педагогічний університет імені
Олександра Довженка
Центральноукраїнський державний педагогічний університет
імені Володимира Винниченка
Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича
ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»
Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г.Короленка
Київський столичний університет імені Бориса Грінченка
Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини
Південноукраїнський національний педагогічний університет
імені К.Д.Ушинського
Карпатський національний університет імені Василя Стефаника
Харківський національний педагогічний університет імені
Г.С.Сковороди
Херсонський державний університет
Ізмаїльський державний гуманітарний університет
Мукачівський державний університет
КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія»

ЗБІРНИК

матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції

**«Дошкільна і початкова освіта в
євроінтеграційному та національному вимірах»**

10 квітня 2026
(електронне видання)

Суми 2026

Ministry of Education and Science of Ukraine
Sumy State Pedagogical University named after A.S. Makarenko
Ivan Ziaziun Institute of Pedagogical Education and Adult Education of the
National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine
Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University
Kherson State University
Volodymyr Vynnychenko Central Ukrainian State University
Bohdan Khmelnytsky National University of Cherkasy
Yuriy Fedkovych Chernivtsi National University
Izmail state university of humanities
State Institution «Luhansk Taras Shevchenko National University»
Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University
Vasyl Stefanyk Carpathian National University
South Ukrainian National Pedagogical University named after K.D. Ushynsky
International Academy of Applied Sciences in Lomza (Republic of Poland)

Collection

*of materials of the II International Scientific and Practical
Conference*

«Preschool and Primary Education in the Context of European Integration and National Dimensions»

10 april 2026

SUMY 2026

*Друкується згідно з рішенням вченої ради
Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка
(протокол № 11 від «21» травня 2026 р.)*

Редакційна колегія

Ганна ЗАІКІНА, кандидат психологічних наук, доцент, перший проректор Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка, м. Суми, Україна.

Ольга КУДРІНА, доктор економічних наук, професор, проректор з науково-педагогічної (наукової) роботи Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка, м. Суми, Україна.

Світлана КОНДРАТЮК, кандидат педагогічних наук, професор, директор Навчально-наукового інституту педагогіки і психології Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка, м. Суми, Україна.

Антон ВЕРТЕЛЬ, доктор педагогічних наук, доцент, доцент кафедри психології, заступник директора з наукової роботи Навчально-наукового інституту педагогіки і психології Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка, м. Суми, Україна.

Наталія ПАВЛУЩЕНКО, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри дошкільної і початкової освіти Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка, м. Суми, Україна.

Оксана БІЛЕР, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної і початкової освіти Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка.

Віта БУТЕНКО, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної і початкової освіти Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка.

Ольга ВАСЬКО, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної і початкової освіти Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка, м. Суми, Україна.

Олена ГАВРИЛО, кандидат біологічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної і початкової освіти Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка, м. Суми, Україна.

Алла КОЛИШКІНА, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної і початкової освіти Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка, м. Суми, Україна.

Ольга ЛОБОВА, доктор педагогічних наук, професор, професор кафедри дошкільної і початкової освіти Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка, м. Суми, Україна.

Світлана ПАРФІЛОВА, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної і початкової освіти Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка, м. Суми, Україна.

Лариса ПУШКАР, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної і початкової освіти Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка, м. Суми, Україна.

Євдокія ХАРЬКОВА, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної і початкової освіти Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка, м. Суми, Україна.

Ольга ШАПОВАЛОВА, кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри дошкільної і початкової освіти Сумського державного педагогічного університету імені А.С. Макаренка, м. Суми, Україна.

Д 71 : Збірник матеріалів II Міжнародної науково-практичної конференції «Дошкільна і початкова освіта в євроінтеграційному та національному вимірах», 10 квітня 2026 р. Суми, СумДПУ імені А.С. Макаренка, 361 с. (електронне видання).

Відповідальність за дотримання вимог академічної доброчесності, зміст публікацій, правдивість інформації, цитування, покликань на літературні джерела й інших поданих відомостей відповідальність несуть автори та наукові керівники публікацій здобувачів вищої освіти.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ № 1

ЄВРОПЕЙСЬКІ Й НАЦІОНАЛЬНІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ ТЕОРІЇ І МЕТОДИКИ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ / EUROPEAN AND NATIONAL TRENDS IN THE DEVELOPMENT OF THEORY AND METHODOLOGY OF PRESCHOOL AND PRIMARY EDUCATION

- Юлія АНЦИФЕРОВА, Лариса ПУШКАР**
ЗАСОБИ АРТ-ТЕХНОЛОГІЙ У ФОРМУВАННІ КУЛЬТУРИ
СПІЛКУВАННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ 14
- Єлизавета БАРАННІК**
ГЕЙМІФІКАЦІЯ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ ТА
НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ПРИ
ВИВЧЕННІ МАТЕМАТИКИ 18
- Юлія БАРАННІК**
ІНТЕГРАЦІЯ ЦИФРОВИХ ТА ШТУЧНО-ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИХ
ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ У МЕТОДИКУ НАВЧАННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО
ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ 22
- Ольга БОВА, Алла КОЛИШКІНА**
РУХЛИВІ ІГРИ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ ФІЗИЧНОЇ АКТИВНОСТІ
УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ 26
- Вікторія БУЛИГА, Ольга ВАСЬКО**
РОЗВИТОК НАПОЛЕГЛИВОСТІ ТА ПОЗИТИВНОГО
СТАВЛЕННЯ ДО ПОМИЛОК У ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ
ПРИ ВИВЧЕННІ МАТЕМАТИКИ 30
- Світлана БУТКО**
СУТНІСТЬ І СТРУКТУРА ДОСЛІДНИЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ
ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ 34
- Поліна ВІНІЧЕНКО**
МАТЕМАТИЧНІ ЗАДАЧІ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО
МИСЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ 38

Світлана ВОВК ФОРМУВАННЯ ПАТРІОТИЧНИХ ПОЧУТТІВ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	42
--	----

Яна ВОСКОБОЙНИК ФОРМИ І МЕТОДИ РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИЧОК ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ НА ЗАСАДАХ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ	48
---	----

Альона ВРИДНИК НАВЧАННЯ СПІВУ СТАРШИХ ДОШКІЛЬНИКІВ ЗАСОБАМИ ІГРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ	52
---	----

Дар'я ДЕРЕВ'ЯНЧЕНКО СОЦІАЛЬНО-ЕМОЦІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ: СУТНІСТЬ, СТРУКТУРА ТА КОМПОНЕНТИ ..	55
---	----

Вікторія ЗАВЕДЕНКО ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЧЕРЕЗ ТВОРЧІ МАЛЮВАЛЬНІ ЗАВДАННЯ	59
--	----

Наталія КОНДРАТЕНКО ДИДАКТИЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ЦИФРОВИХ ІНСТРУМЕНТІВ У РОЗВИТКУ ПРОСТОРОВИХ УЯВЛЕНЬ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ	65
---	----

Єлизавета КУЩЕНКО ТЕХНОЛОГІЇ ТА ІНСТРУМЕНТИ ВЗАЄМОДІЇ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ З БАТЬКАМИ ДЛЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕМОЦІЙНОГО БЛАГОПОЛУЧЧЯ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ	69
--	----

Софія ЛОГУНОВА ЕСТЕТИЧНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА	73
--	----

Анна МАРЧЕНКО РОЗВИТОК ТВОРЧИХ ЗДІБНОСТЕЙ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЗАСОБАМИ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА	76
---	----

Darina PIDOPRYHORA, Oksana BILIER	
HUMANISTIC IDEAS OF VASYL SUKHOMLYNSKYI AS THE FOUNDATION OF A CHILD'S VALUE EDUCATION	79
Софія ПЛОТНІКОВА	
РОЗВИТОК УЯВИ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ ОБРАЗОТВОРЧОГО МИСТЕЦТВА	83
Вероніка ПОЛУНІНА	
РАНКОВА ЗУСТРІЧ ЯК ІНСТРУМЕНТ ФОРМУВАННЯ БЕЗПЕЧНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА І ПРОФІЛАКТИКИ КОНФЛІКТІВ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ: ЗАРУБІЖНИЙ І ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД	86
Тетяна ПРИБОРА, Ольга РАДУЛ	
ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ОСВІТНІХ КЕЙСІВ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ	90
Оксана РОМАНЧЕНКО	
ПІЗНАВАЛЬНА МОТИВАЦІЯ ЯК ПІДҐРУНТЯ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ	93
Ірина СЕНТИЩЕВА, Алла КОЛИШКІНА	
ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ ФОРМУВАННЯ ТВОРЧИХ УМІНЬ В УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ЗАСОБАМИ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ	97
Софія СОРОКА	
ФОРМУВАННЯ ВІДПОВІДАЛЬНОГО СТАВЛЕННЯ ДО НАВЧАННЯ У МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	102
Марина СТАРОДУБ	
ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ІГРОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ У ПОДОЛАННІ ШКІЛЬНОЇ ТРИВОЖНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ	105
Юлія ТЕСЛЕНКО	
ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА ЕФЕКТИВНОСТІ ПЕДАГОГІЧНИХ УМОВ ФОРМУВАННЯ КУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ 1 КЛАСУ НА УРОКАХ МИСТЕЦТВА ...	109

Надія ТИМЧЕНКО, Євдокія ХАРЬКОВА СТОРИТЕЛІНГ ЯК ЗАСІБ РОЗВИТКУ МОНОЛОГІЧНОГО МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	113
Каріна ТКАЧЕНКО, Ірина ГРИЦЕНКО ОРГАНІЗАЦІЯ СПРИЯТЛИВОГО ОСВІТНЬОГО ПРОСТОРУ ДЛЯ УСПІШНОЇ АДАПТАЦІЇ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В УМОВАХ МІГРАЦІЇ	120
Дарина ТЯГЛО, Ольга ФЕДІЙ РЕАЛІЗАЦІЯ ПОЛОЖЕНЬ ТЕОРІЇ САМОДЕТЕРМІНАЦІЇ У ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ: ГЕЙМІФІКАЦІЙНИЙ ПІДХІД	124
Оксана ХОМЯКОВА РОЗВИТОК МУЗИЧНО-РИТМІЧНИХ ЗДІБНОСТЕЙ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ МУЗИЧНОЇ ЛОГОРИТМІКИ ТА ГРИ НА САМОРОБНИХ НЕТРАДИЦІЙНИХ ІНСТРУМЕНТАХ	127
Olena CHERPURNА IMPLEMENTING A COMPETENCE-BASED APPROACH THROUGH INFORMATION TECHNOLOGY IN TEACHING SPEECH ACTIVITIES IN PRIMARY SCHOOL FOREIGN LANGUAGE CLASSES	130
Ірина ЧИЖЕНКОВА, Лариса ПУШКАР ФОРМУВАННЯ ЕСТЕТИЧНИХ УЯВЛЕНЬ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЯК ПЕДАГОГІЧНА ПРОБЛЕМА	134
Оксана ЧИЖОВА, Лариса ПУШКАР СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ВИКОРИСТАННЯ МУЗИЧНО-РИТМІЧНИХ ІГОР У ПОЧАТКОВІЙ ОСВІТІ	137
Руслана ШУРХАЛ ПЕДАГОГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ СТОРИТЕЛІНГУ У РОЗВИТКУ МОТИВАЦІЇ ДО НАВЧАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ ..	140
Юлія ЮХИМЕНКО ГЕЙМІФІКАЦІЯ У ПОЧАТКОВІЙ ОСВІТІ: СУТНІСТЬ, ПРИНЦИПИ ТА ПЕДАГОГІЧНИЙ ПОТЕНЦІАЛ	144

СЕКЦІЯ № 2

ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ В ДОШКІЛЬНІЙ І ПОЧАТКОВІЙ ОСВІТІ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ТА НАЦІОНАЛЬНИЙ ДОСВІД / INCLUSIVE EDUCATIONAL ENVIRONMENT IN PRESCHOOL AND PRIMARY EDUCATION: EUROPEAN AND NATIONAL EXPERIENCES

Олена БОРОВЕЦЬ, Тетяна ГРУЗДЮК
ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ
ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ
ПОТРЕБАМИ 148

Катерина ВРАДІЙ
ФОРМУВАННЯ ОСНОВ АЛГОРИТМІЧНОГО МИСЛЕННЯ УЧНІВ
4 КЛАСУ З ВИКОРИСТАННЯМ ВІЗУАЛЬНОГО ПРОГРАМУВАННЯ ТА
ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ: ДОСВІД
ЛИТВИ 151

Олена ГАВРИЛО
НАВЧАННЯ ПРИРОДНИЧОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ ДІТЕЙ З
ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В ПОЧАТКОВІЙ ШКОЛІ ..155

Єлизавета ГЕЙКО
ПЕДАГОГІЧНА ПІДТРИМКА РОЗВИТКУ РЕЗИЛЬЄНТНОСТІ
МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ: ЗМІСТ ТА
НАПРЯМИ РЕАЛІЗАЦІЇ 158

Олена ЗИКОВА
ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНИХ НАВИЧОК У ДІТЕЙ
ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ
ЧЕРЕЗ ІНТЕРАКТИВНІ РУХЛИВІ ІГРИ 162

Поліна КИБУКЕВИЧ, Віта БУТЕНКО
ЗАСТОСУВАННЯ АЛЬТЕРНАТИВНОЇ ТА ДОДАТКОВОЇ
КОМУНІКАЦІЇ В ДОСЛІДНИЦЬКО-ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНІЙ
ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ 168

Олександр КОЛИШКІН
ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ ФІЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ В
ІНКЛЮЗИВНОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ 173

Алла КОЛИШКІНА
РУХОВА АКТИВНІСТЬ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ
СОЦІАЛЬНОГО ЗДОРОВ'Я МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ 177

Валерія КУЗЬМІНА
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕМОЦІЙНО БЕЗПЕЧНОГО ТА
ПІДТРИМУВАЛЬНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА У ПОЧАТКОВІЙ
ШКОЛІ 182

Наталія МАТВЕЄВА
ОСОБЛИВОСТІ СТВОРЕННЯ ІНКЛЮЗИВНОГО ОСВІТНЬОГО
СЕРЕДОВИЩА В ШКОЛАХ БЛИЖНЬОГО ЗАРУБІЖЖЯ: ДОСВІД
ПОЛЬЩІ 185

Лариса МАФТИН, Оксана АНДРЮК
ПЕДАГОГІЧНІ УМОВИ КОНСТРУКТИВНОЇ ВЗАЄМОДІЇ
УЧИТЕЛЯ СУЧАСНОЇ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ З УЧНЯМИ, СХИЛЬНИМИ
ДО ПОРУШЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ 186

Марія ОЛІЯР
НАСТУПНІСТЬ У ВИХОВАННІ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ
ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ В СИСТЕМІ ДОШКІЛЬНОЇ ТА ПОЧАТКОВОЇ
ОСВІТИ 190

Тетяна РУДА
МЕТОДИЧНИЙ СУПРОВІД ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В
ЗАКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ: СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА
ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ 194

Яна СІБІЛЬ
НЕЙРОІГРИ В РОБОТІ З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ З
ПОРУШЕННЯМИ МОВЛЕННЯ 197

Алла СЛЮСАР, Вікторія СТАРОСТЕНКО
РОЗВИТОК ФОНЕМАТИЧНОГО СЛУХУ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО
ВІКУ З ФУНКЦІОНАЛЬНИМИ МОВЛЕННЄВИМИ ТРУДНОЩАМИ
ЧЕРЕЗ МУЗИЧНО-РИТМІЧНІ ВПРАВИ 201

Галина ШЕЙКО
ПСИХОЛОГІЧНА ГОТОВНІСТЬ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ
ДО РОБОТИ В ІНКЛЮЗИВНОМУ ОСВІТНЬОМУ СЕРЕДОВИЩІ 207

Олена ШРАМЧЕНКО ОРГАНІЗАЦІЯ КОМАНДНОЇ РОБОТИ ПЕДАГОГІВ ДЛЯ ЕФЕКТИВНОГО ВПРОВАДЖЕННЯ ІНКЛЮЗІЇ В ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	211
--	-----

Тетяна ЯКОВИШИНА ЗАСОБИ АЛЬТЕРНАТИВНОЇ ТА ДОДАТКОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ У РОЗВИТКУ КОМУНІКАТИВНИХ УМІНЬ ДІТЕЙ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ	216
--	-----

Максим ЯРОВИЙ, Олена ГАВРИЛО ТЕХНОЛОГІЯ «ОСВІТНІЙ ГЕОКЕШИНГ» ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОЇ СВІДОМОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	219
---	-----

Наталія ЯРОЩУК, Оксана МЕЛЬНИЧУК СЕНСОРНО-ОРІЄНТОВАНЕ СЕРЕДОВИЩЕ ЯК ЧИННИК ЕФЕКТИВНОЇ ІНКЛЮЗІЇ В ДОШКІЛЬНІЙ ОСВІТІ	225
---	-----

СЕКЦІЯ № 3

ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДОШКІЛЬНОЇ І ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ / TRAINING FUTURE EDUCATORS OF PRESCHOOL AND PRIMARY EDUCATION IN THE CONTEXT OF EUROPEAN INTEGRATION

Oksana BILIER FORMATION OF MEDIA CULTURE OF FUTURE PRIMARY SCHOOL TEACHERS IN THE PROCESS OF STUDYING METHODS OF FOREIGN LANGUAGE TEACHING	230
--	-----

Ольга БОНДАРЕНКО ДО ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ SOFT SKILLS В УЧНІВ МОЛОДШОГО ШКІЛЬНОГО ВІКУ	235
---	-----

Олег БІРЮК РОЛЬ ЕМОЦІЙНОГО ІНТЕЛЕКТУ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ СОЦІАЛЬНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ	238
---	-----

Надія БРИЖАК	
STEM-ПІДХІД У СИСТЕМІ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	242
Віта БУТЕНКО	
ПОНЯТТЯ ТА СУТНІСТЬ ДІДЖИТАЛІЗАЦІЇ У ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВИХОВАТЕЛІВ ЗАКЛАДІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	246
Ольга ВАСЬКО	
МЕТОДИКО-МАТЕМАТИЧНА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ: ДОСВІД ФІНЛЯНДІЇ ТА УКРАЇНИ	253
Маріанна ГОРВАТ	
СОЦІАЛЬНО-ПЕДАГОГІЧНА ПІДТРИМКА ФОРМУВАННЯ ЕМОЦІЙНОЇ СТІЙКОСТІ УЧНІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	257
Ірина ГОРДІЄНКО	
СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО РОЗВИТКУ ЗВ'ЯЗНОГО МОВЛЕННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ	260
Надія КАРЕПІНА	
УПРОВАДЖЕННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ТЕХНОЛОГІЙ В ЕКОЛОГІЧНЕ ВИХОВАННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ: МЕТОДИЧНА РОБОТА З ПЕДАГОГАМИ	265
Катерина КОНОВАЛОВА	
ОРГАНІЗАЦІЯ ПРОЄКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ В УМОВАХ ПОВІТРЯНИХ ТРИВОГ	271
Лариса КОСТЯН, Людмила ЖОХА	
ПІДВИЩЕННЯ МОТИВАЦІЇ ДО НАВЧАННЯ У ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЧЕРЕЗ ЦИФРОВІ ІНТЕРАКТИВНІ ПЛАТФОРМИ	276
Марія КУЗЬМА-КАЧУР	
ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕГРОВАНОГО ПІДХОДУ ДО ВИКЛАДАННЯ ПРИРОДНИЧИХ НАУК У ПІДГОТОВЦІ ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ: МІЖНАРОДНА ПРАКТИКА	282

Валентина МАЛИШЕВСЬКА СТРЕСОСТІЙКІСТЬ ЯК ПРОФЕСІЙНО ВАЖЛИВА ЯКІСТЬ ПЕДАГОГА ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	285
Вікторія МАРШИЦЬКА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ	291
Наталя НІКУЛА ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНИХ ЦІННОСТЕЙ МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ У ОСВІТНЬОМУ ПРОСТОРІ УНІВЕРСИТЕТУ	294
Nataliia PAVLUSHCHENKO, Svitlana KONDRATIUK FEATURES OF APPLYING EDUCATIONAL TECHNOLOGIES IN WORK WITH PRIMARY SCHOOL PUPILS	297
Аліна ПРЕДИК ПАРТНЕРСЬКА ВЗАЄМОДІЯ «УЧИТЕЛЬ–УЧЕНЬ» ЯК УМОВА ЕФЕКТИВНОСТІ ФОРМУВАЛЬНОГО ОЦІНЮВАННЯ В НУШ	300
Вікторія СУМЦОВА РОЗВИТОК МОВЛЕННЯ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ЗАСОБАМИ МНЕМОТЕХНІКИ	304
Євдокія ХАРЬКОВА ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНТОСТЕЙ У МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ	310
Наталія ЧИЖЕВСЬКА ГЕЙМІФІКАЦІЯ ПРИРОДНИЧОЇ ОСВІТИ В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД	315
Аліна ЧОПЕНКО, Ірина ТОЛМАЧОВА ПЕДАГОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА МЕТОДУ ПРОЄКТІВ У ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ	319
Anna SHUISKA, Oksana BILIER DEVELOPING FOREIGN-LANGUAGE SPEECH SKILLS IN PRIMARY SCHOOL LEARNERS	322

СЕКЦІЯ № 4
МЕНЕДЖМЕНТ ДОШКІЛЬНОЇ І ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ:
ЄВРОПЕЙСЬКІ ТА НАЦІОНАЛЬНІ ПРАКТИКИ /
MANAGEMENT OF PRESCHOOL AND PRIMARY EDUCATION:
EUROPEAN AND NATIONAL PRACTICES

- Ганна БИГАР, Тетяна ГРИГОЛІНСЬКА**
 ЦИФРОВІ ТЕХНОЛОГІЇ У РОЗВИТКУ ПІЗНАВАЛЬНОЇ
 АКТИВНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ 328
- Галина ГРИЩЕНКО**
 ОСОБЛИВОСТІ ГРИ ЯК ЗАСОБУ ВСЕБІЧНОГО РОЗВИТКУ
 ДИТИНИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ 332
- Оксана КОСТАЩУК, Людмила ЧОКАН**
 ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ТЕХНОЛОГІЇ
 ПРОБЛЕМНОГО НАВЧАННЯ У ФОРМУВАННІ ПІЗНАВАЛЬНОЇ
 САМОСТІЙНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ 338
- Оксана КОСТАЩУК**
 STEM-ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ІНСТРУМЕНТ МОДЕРНІЗАЦІЇ
 ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ 341
- Edita RADULEVIČ**
 ВИКОРИСТАННЯ ЗВОРОТНОГО ЗВ'ЯЗКУ У ПРОЦЕСІ
 ВДОСКОНАЛЕННЯ ДІЯЛЬНОСТІ ШКОЛИ 344
- Вікторія РАДЧЕНКО, Ольга ШАПОВАЛОВА**
 МІНІ-МУЗЕЇ ЯК ЗАСІБ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ
 ІДЕНТИЧНОСТІ ДІТЕЙ СТАРШОГО ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ 347
- Ольга САМОФАЛОВА, Ольга ДУХНО**
 ОРГАНІЗАЦІЯ МУЗИЧНО-РОЗВАЖАЛЬНИХ ЗАХОДІВ У
 ЗАКЛАДІ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ: СПІЛЬНА РОБОТА МУЗИЧНОГО
 КЕРІВНИКА ТА ВИХОВАТЕЛЯ 354

СЕКЦІЯ № 2

ІНКЛЮЗИВНЕ ОСВІТНЄ СЕРЕДОВИЩЕ В ДОШКІЛЬНІЙ І ПОЧАТКОВІЙ ОСВІТІ: ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ТА НАЦІОНАЛЬНИЙ ДОСВІД /INCLUSIVE EDUCATIONAL ENVIRONMENT IN PRESCHOOL AND PRIMARY EDUCATION: EUROPEAN AND NATIONAL EXPERIENCES

**Олена Боровець,
Тетяна Груздюк**

Рівненський державний гуманітарний університет

ПРИНЦИПИ ФОРМУВАННЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ АКТИВНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ

Реформування української освітньої системи в контексті європейської інтеграції, посилення гуманістичних орієнтирів у педагогічній практиці, поширення інклюзивних форм навчання актуалізують питання забезпечення якісної освіти для всіх категорій здобувачів, включаючи дітей з особливими освітніми потребами (ООП). Серед важливих аспектів організації інклюзивного навчання – проблема формування пізнавальної активності учнів, що належить до ключових проблем педагогічної науки, має глибоке історичне коріння та ґрунтовне філософське, психологічне й дидактичне обґрунтування [2].

Ефективна організація процесу формування пізнавальної активності здобувачів початкової освіти з особливими освітніми потребами, як свідчить аналіз наукової літератури та освітньої практики, вимагає реалізації низки фундаментальних принципів, що є підґрунтям для розробки і впровадження відповідних конкретних методів та прийомів [4]. В організації освітнього процесу в інклюзивному класі важливою є реалізація не лише загальнодидактичних принципів (доступності, врахування вікових та індивідуальних особливостей, диференціації, науковості, наочності, зв'язку теорії з практикою, свідомості й активності, систематичності і послідовності, міцності знань), але і спеціальних принципів інклюзивного навчання, серед яких принцип опори на збережені можливості та позитивний потенціал учня з ООП, принцип поступовості і дозованого ускладнення навчальних завдань, принцип мультисенсорності, принцип значущості навчального матеріалу для щоденного досвіду учня.

Принцип опори на збережені можливості та позитивний потенціал учня з ООП передбачає побудову педагогом навчальної діяльності школярів на основі сильних сторін кожної дитини. Важливо виявити ті види діяльності, ті можливості сприймання і опрацювання матеріалу, ті форми взаємодії, в яких конкретний учень демонструє найкращі результати, і систематично використовувати їх як точку опори для формування пізнавальної активності. На нашу думку, реалізація цього принципу буде продуктивною за умови впровадження диференційованого підходу, що є обов'язковою умовою ефективної роботи з групою учнів з особливими освітніми потребами.

Принцип поступовості та дозованого ускладнення навчальних завдань реалізується через систематичне розширення зони найближчого розвитку кожного учня. Нові завдання мають бути дещо складнішими, ніж вже засвоєні, але залишатися в межах реальних можливостей дитини – це забезпечує переживання успіху, яке є потужним мотиватором пізнавальної активності. Необхідно для кожного здобувача освіти виокремити його власну «зону успіху» – такий рівень складності завдання, з яким він справляється самостійно або з мінімальною допомогою педагога, і від цього рівня будувати подальшу роботу, не знижуючи й не занадто підвищуючи рівень. Важливо забезпечувати систематичне переживання ситуації успіху: кожне заняття доцільно завершувати результатом, який дозволяє дитині відчути власну спроможність після самостійного виконання посильного завдання. Підтримка має бути конкретною та спрямованою на відзначення зусиль і досягнень, що посилює впевненість у власних можливостях.

Принцип мультисенсорності передбачає подання навчального матеріалу одночасно через кілька доступних сенсорних каналів (зоровий, слуховий, тактильний, кінестетичний), що суттєво підвищує ефективність сприймання і запам'ятовування для здобувачів початкової освіти з особливими освітніми потребами. Кожне нове поняття, явище чи вміння слід «пропустити» через максимально можливу кількість аналізаторів [6]. На кожному уроці поряд із традиційними наочними посібниками (таблиці, схеми, ілюстрації) рекомендується використовувати тактильні матеріали – рельєфні зображення, об'ємні моделі, природні об'єкти, що забезпечують тактильно-кінестетичне пізнання навчального змісту. Варто регулярно включати в структуру уроку елементи образотворчої діяльності: малювання, ліплення з пластиліну, конструювання з різноманітних матеріалів як форму закріплення або як спосіб первинного опрацювання нового поняття. Доводить на практиці доцільність використання кольорового кодування: різні кольори для позначення

різних категорій понять, кольорові підкреслення, кольорові картки-підказки тощо. Колір є потужним мнемонічним засобом для учнів з особливими освітніми потребами.

Принцип значущості навчального матеріалу для щоденного досвіду учня вимагає систематичного встановлення зв'язку між навчальним змістом і реальним повсякденним досвідом дитини. Абстрактний, відірваний від реального життя матеріал є малодоступним і не мотивуючим для учнів з особливими освітніми потребами; натомість завдання, пов'язані з практикою побутового або ігрового досвіду, стимулюють пізнавальну активність [3]. Реалізація цього принципу передбачає застосування ігрової форми організації навчальної діяльності, що є органічним і дієвим методом формування пізнавальної активності учнів з особливими освітніми потребами [1; 5]. Для максимальної ефективності ігрових методів педагогу необхідно структурувати правила дидактичної гри чітко і лаконічно; перед грою обов'язково проводити практичну демонстрацію правил, а не лише словесне пояснення. Для учнів з ООП правила можна за потреби унаочнювати за допомогою піктограм. Також важливо забезпечити гарантований успіх кожного учня в грі на початковому етапі: у перших кількох іграх рівень складності має бути таким, щоб кожна дитина обов'язково досягала результату й переживала позитивні емоції від досягнень. Продуктивним, як доводить практика, є використання ігор з предметами, що мають яскраві тактильні характеристики (різні за фактурою, формою, розміром), з природними матеріалами (горіхи, листя дерев, камінці), що активізує тактильне пізнання.

Отже, реалізація визначених принципів у практиці роботи зі здобувачами початкової освіти з особливими освітніми потребами вимагає системності та узгодженості дій усіх учасників освітнього процесу. Особистісний розвиток учнів з ООП та їх соціалізація досягаються через активне залучення до групової взаємодії, де інклюзивний клас стає природним середовищем для засвоєння життєвих компетентностей. Саме такий підхід є запорукою поступового й стабільного формування та зростання пізнавальної активності здобувачів початкової освіти з ООП, що становить фундамент їхнього подальшого успішного навчання і соціалізації.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Борисова Т. Активізація пізнавальної діяльності молодших школярів на уроках мистецтва засобами гри. *Педагогічна освіта: теорія і практика*. 2021. Випуск 30 (1). С. 126-140. URL: <https://doi.org/10.32626/2309-9763.2021-30-126-140> (дата звернення: 10.02.2026).

2. Височан Л., Хімчук Л., Романишин Р. Активізація пізнавальної діяльності учнів початкової школи: акценти науково-педагогічного дискурсу. *Молодь і ринок*. 2021. № 10. С. 1-6. URL: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2021.248322> (дата звернення: 12.02.2026).

3. Докучина Т. Психологічні особливості навчальної діяльності учнів з інтелектуальними порушеннями. *Освіта. Інноватика. Практика*. 2025. Том 13. № 2. С. 24 – 29. URL: <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol13i2-003> (дата звернення: 14.02.2026).

4. Особливості реалізації компетентнісного підходу в освіті дітей з особливими освітніми потребами : навч.-метод. посіб. / О. Чеботарьова та ін. ; ред. І. Сухіна. Київ : ІСПП ім. Миколи Ярмаченка НАПН України, 2019. 233 с.

5. Письменний В., Рудан В. Впровадження елементів гейміфікації в інклюзивних навчальних практиках. *Проблеми освіти*: зб. наук. пр. / ред. Т. Пушкарьова. 2025. Випуск 1 (102). С. 389 – 401. URL: <https://doi.org/10.52256/2710-3986.1-102.2025.27> (дата звернення: 12.02.2026).

6. Садова І., Пантюк М. Технології коригування труднощів у навчанні та поведінці дітей з особливими освітніми потребами. *Молодь і ринок*. 2025. № 3 (235). С. 7-11. URL: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2025.325678> (дата звернення: 10.02.2026).

Катерина Врадій

Lentvario «Versmės» gimnazija, Lietuva

ФОРМУВАННЯ ОСНОВ АЛГОРИТМІЧНОГО МИСЛЕННЯ УЧНІВ 4 КЛАСУ З ВИКОРИСТАННЯМ ВІЗУАЛЬНОГО ПРОГРАМУВАННЯ ТА ДИФЕРЕНЦІАЦІЇ В УМОВАХ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ: ДОСВІД ЛИТВИ

У Литві навчання інформатики в початковій школі здійснюється відповідно до оновлених Bendrosios programos (2023), де значну увагу приділено розвитку алгоритмічного мислення та основ програмування. Розвиток алгоритмічного та обчислювального мислення виступає об'єктом активного наукового осмислення у працях вітчизняних і зарубіжних дослідників.

Зокрема, у дослідженнях S. Papert програмування обґрунтовується як засіб розвитку мислення дитини [3], тоді як M. Resnick розвиває зазначений підхід, акцентуючи роль творчих цифрових середовищ у процесі навчання [4]. У сучасних дослідженнях (J. Grover, R. Pea) обчислювальне мислення визначається як ключова

Наукове видання

ЗБІРНИК матеріалів

**II Міжнародної науково-практичної конференції
ДОШКІЛЬНА І ПОЧАТКОВА ОСВІТА В ЄВРОІНТЕГРАЦІЙНОМУ ТА
НАЦІОНАЛЬНОМУ ВИМІРАХ /
Preschool and Primary Education in the Context of European
Integration and National Dimensions**

10 квітня 2026 р. (електронне видання)

СумДПУ імені А.С. Макаренка
м. Суми, вул. Роменська, 87.